

Kalendarium łambinowickie

(styczeń–grudzień 2013)

Styczeń

18 stycznia

- W Łambinowicach rozpoczął się nowy cykl kulturalny – „Łambinowickie Spotkania Muzealne”. Pierwsze z nich zatytułowane zostało „Wczoraj i dziś. Łambinowice na starej pocztówce”. Cykl współorganizowało Stowarzyszenie Przyjaciół Centralnego Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach-Opolu (dalej: CMJW w Łambinowicach-Opolu).

27 stycznia

- W Łambinowicach obchodzono Dzień Pamięci Tragedii Górnośląskiej 1945 r. Po nabożeństwie i uroczystości na Cmentarzu Ofiar Obozu Pracy w Łambinowicach dr Renata Kobylarz-Buła oraz Elżbieta Góra zaprezentowały koncepcję nowej wystawy stałej, dotyczącej historii Obozu Pracy w Łambinowicach (1945–1946).

29 stycznia

- W Muzeum w Tarnowskich Górach odbyła się premiera filmu dokumentalnego, poświęconego kompleksowi obozowemu w Lasowicach pt. „Obóz w dwóch reżimach. Ślady pamięci o Lasowicach”. Od strony merytorycznej nad projektem czuwała m.in. dr Joanna Lusek z Działu Naukowo-Badawczego CMJW w Łambinowicach-Opolu.

Luty

15 lutego

- Odbyło się drugie spotkanie w ramach cyklu „Łambinowickie Spotkania Muzealne”. „Lotnisko Luftwaffe w Weidengut (Wierzbie)” to temat, jaki przybliżył w jego trakcie Daniel Podobiński – pasjonat lokalnej historii.

- 20 lutego – Doktor Piotr Stanek, kierownik Działu Naukowo-Badawczego oraz Andrzej Prajel – pracownik Działu Oświatowo-Wystawienniczego CMJW w Łąbinowicach-Opolu otrzymali Srebrny Medal Opiekuna Miejsc Pamięci.
- 25 lutego – Dyrektor CMJW w Łąbinowicach-Opolu dr Violetta Rezler-Wasielewska podpisała z rektorem Politechniki Opolskiej (dalej: PO) prof. dr. hab. inż. Markiem Tukiendorfem porozumienie o wzajemnej współpracy obu instytucji. Za jej cel uznano wykorzystanie i rozwijanie umiejętności pracowników i studentów PO w pracach, które służą archiwizacji i udostępnianiu unikatowych zbiorów muzeum, popularyzacji wiedzy o losach jeńców wojennych, a także zdobywaniu doświadczenia przez autorów tych prac.
- 28 lutego – W Opolu zorganizowano pierwsze spotkanie w ramach nowego cyklu kulturalnego „Twarze Opola”. Podczas spotkania zatytułowanego „Opolskie lata kardynała Kominka” jego dokonania w czasie posługi na Śląsku Opolskim, trudności związane z integracją lokalnej społeczności oraz związki z Muzeum przedstawili: ks. dr hab. Andrzej Hanich, prof. dr hab. Danuta Kisielewicz, ks. prof. dr hab. Jan Krucina (video-relacja) oraz dr Renata Kobylarz-Buła. Przedsięwzięcie zostało zrealizowane we współpracy ze Stowarzyszeniem Przyjaciół CMJW w Łąbinowicach-Opolu.
- W Opolu odbyło się spotkanie z przedstawicielami firmy Eduserwis pt. „iMuzeum. Muzeum w kulturze cyfrowej”, w trakcie którego opolscy muzealnicy poznali ciekawe rozwiązania informatyczne, pozwalające na popularyzację różnych form działalności instytucji kultury w Internecie.

Marzec

- 4 marca – W Łąbinowicach rozpoczął się projekt edukacyjny pt. „Wplątani w wielką historię – organizacja warsztatów historyczno-artystycznych dla młodzieży w Miejscu Pamięci Narodowej”. Przewidywał on

cykl zajęć interdyscyplinarnych, w trakcie których młodzi ludzie pod okiem opolskich artystów aktywnie uczestniczyli w pracy twórczej z wykorzystaniem takich form jak teatr, fotografia czy sztuki plastyczne. Projekt składał się z dziewięciu spotkań, w których udział wzięło ponad 200 osób. Ostatnie zajęcia odbyły się 24 kwietnia.

- 8 marca – W Opolu otwarto wystawę czasową pt. „Wojna to męska rzecz? Losy kobiet w okupowanym Krakowie w 12 odsłonach”, przygotowaną przez Fabrykę Emalii Oskara Schindlera – oddział Muzeum Historycznego Miasta Krakowa.
- 14 marca – W Opolu odbyło się kolejne spotkanie w ramach cyklu kulturalnego „Twarze Opola”, zatytułowane „Sztuka wobec absurdu. Historia budowy pewnego pomnika”. Jego bohaterem był Jerzy Beski, który opowiadał o okolicznościach budowy Pomnika Martyrologii Jeńców Wojennych w Łambinowicach.
- 15 marca – Mieszkańcy gminy Łambinowice zebrali się, aby w ramach „Łambinowickich Spotkań Muzealnych” podzielić się swoimi wspomnieniami na spotkaniu pt. „Miejsce mojej młodości. Łambinowice we wspomnieniach mieszkańców”.
- 18 marca – W Miejscu Pamięci Narodowej w Łambinowicach odbyły się obchody 68 rocznicy wyzwolenia Stalagu 344 Lamsdorf, współorganizowane przez CMJW w Łambinowicach-Opolu oraz Urząd Gminy Łambinowice. W trakcie uroczystości odmówiono modlitwę ekumeniczną, a przemówienia wygłosili dr Violetta Rezler-Wasielewska – dyrektor muzeum oraz Janusz Wójcik – Pełnomocnik Zarządu Województwa Opolskiego do Spraw Kombatantów. Na zakończenie żołnierze 91. Batalionu Logistycznego z Komprachcic oddali salwę honorową, a uczestnicy obchodów złożyli kwiaty przed Pomnikiem Martyrologii Jeńców Wojennych. W miejscu pamięci, a następnie w siedzibie placówki muzealnej głos zabrał także Wiktor Natanson – powstaniec warszawski, jeniec Stalagu 344 Lamsdorf, który opowiedział zebranym o swoim pobycie w obozie i ewakuacji w styczniu 1945 r.

- 20 marca – Ukazał się 35 tom „Łambinowickiego Rocznika Muzealnego”. Redaktorem tomu była dr J. Lusek – pracownik Działu Naukowo-Badawczego.
- 21 marca – W Opolu miało miejsce posiedzenie Rady Muzeum, która wyraziła uznanie dla dokonań placówki. Zatwierdziła także sprawozdanie z działalności muzeum w 2012 r. i plan pracy na 2013 r.
- 22 marca – W Opolu muzeum wraz ze Stowarzyszeniem Przyjaciół CMJW w Łambinowicach-Opolu zorganizowało finał VIII edycji Regionalnego Konkursu Wiedzy Historycznej pt. „Obozy w Lamsdorf/Łambinowicach (1870–1946). Historia i współczesność” pod patronatem honorowym Marszałka Województwa Opolskiego. W finale uczestniczyło ośmiu uczniów szkół ponadgimnazjalnych województwa. Jury uhonorowało nagrodą I stopnia Tomasza Lenartowicza z Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Głubczycach, nagrodą II stopnia Michała Sowę z Liceum Ogólnokształcącego w Strzelcach Opolskich, nagrodą III stopnia Jarosława Jarego z Zespołu Szkół Elektrycznych w Opolu oraz wyróżnieniem Tomasz Tantałę z Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Głubczycach.

Kwiecień

- 9 kwietnia – Rozpoczął się projekt edukacyjny pt. „Byśmy pamiętali i rozumieli – cykl spektakli teatralnych przygotowanych przez lokalną młodzież”. W jego ramach w Opolu i w Łambinowicach odbyło się dziesięć spotkań z pracownikami muzeum oraz aktorami: Małgorzatą Szczerbowską oraz Mirosławem Bednarkiem. Wzięło w nich udział stu uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych województwa opolskiego. Projekt trwał do 17 maja, kiedy to podczas 6 Nocy Muzeów zaprezentowano wybrane etiudy teatralne, przygotowane podczas warsztatów.
- 12 kwietnia – W Łambinowicach odbył się finał wojewódzki XXI edycji Konkursu Recytatorskiego Poezji Jenieckiej „Nie traćmy pamięci”, zorganizowany we współpracy ze Stowarzyszeniem Przyjaciół CMJW w Łam-

binowicach-Opolu. Patronat honorowy nad przedsięwzięciem objął Marszałek Województwa Opolskiego. W konkursie uczestniczyło 77 uczniów z Opolszczyzny. Jury przyznało dziewięć nagród i trzy wyróżnienia. Nagrodzono: w kategorii szkoły podstawowe – Marcela Gisalę ze Szkoły Podstawowej (dalej: SP) nr 2 w Głubczycach (I nagroda), Karolinę Podkanowicz z SP w Komprachcicach (II nagroda), Jakuba Poliwodę z Publicznej Szkoły Podstawowej w Łubnianach (III nagroda), Daniela Kowalskiego ze SP w Prudniku (wyróżnienie); w kategorii gimnazja – Annę Gondecką z Publicznego Gimnazjum (dalej: PG) nr 7 w Opolu (I nagroda), Dominikę Padewską z Zespołu Szkół (dalej: ZS) w Łambinowicach (II nagroda), Julię Kwiecińską z ZS w Niemodlinie (III nagroda), Marię Czernik z PG nr 9 w Opolu; w kategorii szkoły ponadgimnazjalne – Aleksandrę Gabryel z Liceum Ogólnokształcącego (dalej: LO) Carolinum w Nysie (I nagroda), Elżbietę Hrycaj z LO w Tułowicach (II nagroda), Karolinę Fidelus z Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Dobrodzieniu (III nagroda), Jeremiasza Kaczaniuka, reprezentującego Muzeum w Nysie (wyróżnienie).

19 kwietnia

- W Łambinowicach odbyło się spotkanie z Elżbietą i Mariuszem Woźniakami pt. „Pozostałości zabudowy poligonowej w Łambinowicach” (w ramach cyklu kulturalnego „Łambinowickie Spotkania Muzealne”).

25 kwietnia

- W Opolu zorganizowano spotkanie z Harrym Dudą – poetą i publicystą, zatytułowane „Zbrodnia katyńska w mojej twórczości”. Było to kolejne wydarzenie w ramach cyklu kulturalnego „Twarze Opola”. Prowadził je J. Wójcik, dyrektor Departamentu Kultury, Sportu i Turystyki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego.

Maj

7–9 maja

- W Miejscu Pamięci Narodowej w Łambinowicach odbywał się VIII Plener Plastyczny, w którym uczestniczyło 26 licealistów z Zespołu Państwowych Placówek Kształcenia Plastycznego im. Jana

Cybisa w Opolu. W jego trakcie uczniowie poznali historię obozów w Łamsdorf/Łambinowicach, aby następnie połączyć elementy pejzażu z symboliką miejsca pamięci w technice rysunku lawowanego i pasteli.

8 maja

- Doktor V. Rezler-Wasielewska – dyrektor CMJW w Łambinowicach-Opolu została wyróżniona Medalem „Pro Patria”.

17 maja

- Wręczono nagrody Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego – Wydarzenie Muzealne Roku Sybilla 2012. Wystawa stała pt. „W niewoli niemieckiej” uzyskała nominację w kategorii „Wystawy i inne przedsięwzięcia o tematyce martyrologicznej”.
- W Opolu otwarto wystawę czasową pt. „Twórczo dla praw człowieka”, przygotowaną przez Międzynarodowy Dom Spotkań Młodzieży w Oświęcimiu. Na ekspozycji znalazły się najlepsze prace IV Międzynarodowego Biennale Plakatu Społeczno-Politycznego. Przedsięwzięciu towarzyszyła debata pt. „Plakat – wolność w służbie publicznej”.
- W Łambinowicach miało miejsce kolejne przedsięwzięcie z cyklu „Łambinowickie Spotkania Muzealne”. Tym razem jego bohaterką była Stanisława Borzemska – wieloletni pracownik CMJW w Łambinowicach-Opolu, która opowiadała „O urokach tworzenia Muzeum”.
- W opolskiej siedzibie muzeum we współpracy ze Stowarzyszeniem Przyjaciół CMJW w Łambinowicach-Opolu zorganizowana została 6 Noc Muzeów w Opolu. Najmłodsi goście wzięli udział w warsztacie historyczno-plastycznym, poświęconym zagadnieniu praw człowieka przedstawionym na plakacie, mieli także okazję układać megapuzzle. W tym samym czasie młodzież opolskich szkół prezentowała etiudy teatralne pt. *Byśmy rozumieli i pamiętali*, przygotowane pod opieką aktora Mirosława Bednarka. Dorośli zwiedzali wystawę stałą pt. „Miejsce Pamięci Narodowej w Łambinowicach – dziedzictwo regionalne, narodowe, europejskie” oraz czasową pt. „Twórczo dla praw człowieka”, ponadto wysłuchali wykładu i oglądali prezentowane filmy.

23 maja

- W Łambinowicach po raz dziewiąty odbyła się sesja edukacyjna pt. „Jeśli nie pamięć, to co? Edukacja w miejscach pamięci narodowej”, która tym razem była współorganizowana przez Muzeum Stutthof w Sztutowie. Jej tematem przewodnim było nauczanie w miejscach pamięci w kontekście nowej podstawy programowej w ramach takich przedmiotów jak: historia, historia i społeczeństwo, wiedza o społeczeństwie, wiedza o kulturze oraz edukacja dla bezpieczeństwa.
- Ogłoszono wyniki V edycji ogólnopolskiego konkursu na projekt edukacyjny pt. „Póki nie jest za późno”. Patronat honorowy nad przedsięwzięciem objęli dr hab. Andrzej Krzysztof Kunert, Sekretarz Generalny Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa oraz Józef Sebesta, Marszałek Województwa Opolskiego.

26 maja

- Muzeum uczestniczyło w XI Opolskim Festiwalu Nauki, zorganizowanym przez Uniwersytet Opolski. Dla uczestników przygotowano zakończoną testem z nagrodami prezentację pt. „Nauka za drutami”, puzzle edukacyjne dla najmłodszych oraz publikację CMJW w Łambinowicach-Opolu.

28 maja

- W Opolu odbyło się spotkanie pt. „Lwowski baciara. Wspomnienia o Wiesławie Malickim” w ramach cyklu „Twarze Opola”. O tym opolskim poecie i publicyście opowiadała Teresa Nietyksza – prezes opolskiego oddziału Związku Literatów Polskich.

Czerwiec

3–4 czerwca

- Odbyła się pierwsza edycja nowego projektu edukacyjnego pt. „Lamsdorf – Auschwitz. Auschwitz – Lamsdorf”, zorganizowanego przez CMJW w Łambinowicach-Opolu wspólnie z Państwowym Muzeum Auschwitz-Birkenau. Projekt skierowany został do uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Jego celem stało się poznanie historii kompleksu obozów jenieckich w Lamsdorf i obozu koncentracyjnego Auschwitz-Birkenau w latach II wojny światowej i losów izolowanych w nich ludzi jako przykładów dwóch najliczniejszych rodzajów obozów niemieckiego systemu terroru.

- 8 czerwca – Muzeum po raz kolejny wzięło udział w Nocy Kultury w Opolu. Tym razem tematem przewodnim były prawa człowieka, którym poświęcono zajęcia dla najmłodszych, wystawę, prelekcje oraz filmy. Zwiedzający mogli m.in. obejrzeć wystawę plakatu społeczno-politycznego pt. „Twórczo dla praw człowieka” oraz wysłuchać wykładu pt. „Wojna depcze prawa człowieka”.
- 13 czerwca – W Opolu po raz drugi zorganizowano Dzień Otwarty w Archiwum. Była to okazja do zapoznania się z niedostępnymi na co dzień dokumentami i fotografiami, dotyczącymi jeńców wojennych. Uczniowie zobaczyli także, w jaki sposób przechowywane są archiwalia i zabezpieczane przed zniszczeniem poprzez konserwację i digitalizację.
- 20 czerwca – Muzeum uruchomiło sklep internetowy, w którym stał się możliwy zakup muzealnych wydawnictw.
- 21 czerwca – W Opolu odbyło się spotkanie zatytułowane „Pod prąd. Twórczość Zygmunta Moryty”, zorganizowane w ramach cyklu kulturalnego „Twarze Opola”. Z malarzem i grafikiem, autorem m.in. grafik, dotyczących Miejsca Pamięci Narodowej w Łambinowicach, rozmawiali Andrzej Sznejweis i Bolesław Polnar.
- 21–22 czerwca – W Miejscu Pamięci Narodowej w Łambinowicach został zorganizowany plener poetycki pt. „Nie traćmy pamięci”, z udziałem członków Związku Literatów Polskich Oddział w Opolu.
- 27 czerwca – W Łambinowicach odbyło się spotkanie z żołnierzami z I Brzeskiego Pułku Saperów w Brzegu pt. „Uwaga! Niebezpieczeństwo!”, w ramach cyklu kulturalnego „Łambinowickie Spotkania Muzealne”. Prowadził je kpt. Jacek Obierzyński.

Lipiec

- 1 lipca – W siedzibie muzeum w Opolu rozpoczęła się prezentacja nowej wystawy czasowej pt. „Amerykanin w Warszawie. Stolica w obiektywie Juliana Bryana 1936–1974”, przygotowanej przez Dom Spotkań z Historią w Warszawie oraz Instytut Pamięci Narodowej.

- 21 lipca–4 sierpnia – W Miejscu Pamięci Narodowej w Łambinowicach odbył się XVIII Międzynarodowy Obóz Młodzieżowy, w którym udział wzięła młodzież z Niemiec, Polski i Ukrainy. Pod hasłami „Porozumienie ponad grobami” i „Praca dla pokoju” młodzi ludzie wspólnie porządkowali cmentarze wojenne. W ramach obozu 30 lipca zorganizowano Święto Pamięci z udziałem przedstawicieli organizatorów obozu, tj. Kuratorium Oświaty w Opolu i Niemieckiego Ludowego Związku Opieki nad Grobami Wojennymi Nadrenii-Palatynatu oraz władz samorządowych województwa opolskiego i Nadrenii-Palatynatu.

Sierpień

- 1 sierpnia – W 69 rocznicę wybuchu Powstania Warszawskiego przed Pomnikiem Powstańców Warszawskich – Jeńców Stalagu 344 Lamsdorf w Miejscu Pamięci Narodowej w Łambinowicach złożono kwiaty i zapalono znicze.
- 30 sierpnia – W Opolu odbyło się spotkanie z Tomaszem Stempowskim, pracownikiem Biura Udostępniania i Archiwizacji Instytutu Pamięci Narodowej w Warszawie i kuratorem wystawy pt. „Amerykanin w Warszawie. Stolica w obiektywie Juliana Bryana 1936–1974”. Przedstawił on sylwetkę i dokonania tego amerykańskiego podróżnika, dokumentalisty, fotografa, filmowca i korespondenta wojennego.

Wrzesień

- 1 września – W Miejscu Pamięci Narodowej w Łambinowicach miała miejsce uroczystość upamiętniająca 74 rocznicę wybuchu II wojny światowej, w której udział wzięli przedstawiciele organizacji kombatanckich, władz samorządowych i służb mundurowych, mieszkańcy regionu oraz młodzież szkolna.
- 2 września – W Łambinowicach zorganizowano finisaż wystawy czasowej pt. „Stutthof 1939–1945. Historia i jej Świadkowie”, przygotowanej przez Muzeum Stutthof w Sztutowie. Ekspozycję zaprezentował Marcin Owsiański, kierownik Działu Edukacji Muzeum

- Stutthof w Sztutowie, a jednocześnie autor scenariusza wystawy i jej kurator.
- 13 września – W ramach cyklu „Łambinowickie Spotkania Muzealne” odbyło się kolejne pt. „Materia etyki”. Jego bohaterką była nyska rzeźbiarka, Agnieszka Kobylecka, która przekazała muzeum rzeźbę pt. *Misericordia*, odnoszącą się do zbrodni katyńskiej. Spotkanie prowadził Robert Suchiński.
- 20 września – Ukazał się 5 zeszyt *Szkiców z dziejów obozów w Łamsdorf/Łambinowicach. Historia i współczesność*, pod redakcją naukową dr. P. Stanka. Wydawnictwo w całości poświęcono powstańcom warszawskim – jeńcom Stalagu 344 Łamsdorf.
- 25, 26 września – Najpierw w Opolu, a następnie w Łambinowicach promowano najnowsze wydawnictwo muzeum – 5 zeszyt *Szkiców z dziejów obozów w Łamsdorf/Łambinowicach. Historia i współczesność*.
- 26 września – W Opolu zorganizowano kolejne spotkanie z cyklu „Twarze Opola”, zatytułowane „Zdzisław Jaeschke i jego kulturalne pasje”, poświęcone żołnierzowi Września i jeńcowi obozów Wehrmachtu, a także uzdolnionemu rysownikowi, dziennikarzowi, wydawcy i animatorowi kultury. Spotkanie prowadzili historyk sztuki, dr Joanna Filipczyk i syn bohatera, Janusz Jaeschke.
- 27 września – Wydano drukiem publikację pt. *Geprüft. Oczurowano. Filatelistyka z lat 1939–1945 w zbiorach Centralnego Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach-Opolu / Geprüft. Censored. The philately of the years 1939–1945 in the collections of the Central Museum of Prisoners-of-War in Łambinowice-Opole*. Wydawnictwo w opracowaniu Aleksandra Klaka i Krzysztofa Krupy jest kolejną pozycją serii wydawniczej „Katalog Zbiorów”.
- 30 września – W siedzibie muzeum w Opolu odbyła się promocja publikacji pt. *Geprüft. Oczurowano. Filatelistyka z lat 1939–1945 w zbiorach Centralnego Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach-Opolu / Geprüft. Censored. The philately of the years 1939–1945 in the collections of the Central Museum of Prisoners-of-War in Łambinowice-Opole*.

Październik

2 października

- Ukazała się drukiem publikacja pt. *Nazajutrz. Powstańcy warszawscy w obozach jenieckich. Wybór relacji i wspomnień*. Jej współwydawcą była Fundacja „Polsko-Niemieckie Pojednanie”. Wyboru relacji ze strony muzeum dokonał dr P. Stanek – kierownik Działu Naukowo-Badawczego.

7 października

- W obu siedzibach muzeum zorganizowano uroczystości związane z 69 rocznicą przybycia I transportu powstańców warszawskich do Stalagu 344 Lamsdorf. W Opolu otwarto z tej okazji wystawę czasową pt. „Nazajutrz. Losy mieszkańców Warszawy po 1 sierpnia 1944”, przygotowaną przez Fundację „Polsko-Niemieckie Pojednanie”. W opolskich szkołach miały miejsce spotkania ze świadkami historii: Krystyną i Romualdem Malinowskimi, Henrykiem Kasprzakiem, Andrzejem Pileckim i Jerzym Zakrzewskim. W Łambinowicach odbyła się uroczystość przed Pomnikiem Powstańców Warszawskich – Jeńców Stalagu 344 Lamsdorf, w trakcie której głos zabrali: Jerzy Zakrzewski – powstaniec warszawski, dr Violetta Rezler-Wasielewska – dyrektor CMJW w Łambinowicach-Opolu, dr Jan Stanisław Ciechanowski – kierownik Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, który objął przedsięwzięcie swoim honorowym patronatem, Ryszard Wilczyński – Wojewoda Opolski oraz Barbara Kamińska – członek Zarządu Województwa Opolskiego. Następnie odczytano Apel Pamięci oraz złożono kwiaty. Uroczystość była także okazją do zaprezentowania dwóch najnowszych publikacji muzeum, poświęconych powstańcom warszawskim – jeńcom wojennym: *Nazajutrz. Powstańcy warszawscy w obozach jenieckich. Wybór relacji i wspomnień* (współwydanej przez Fundację „Polsko-Niemieckie Pojednanie”) oraz 5 zeszytu *Szkiełców z dziejów obozów w Lamsdorf/Łambinowicach. Historia i współczesność* pod redakcją naukową dr. P. Stanka.

10 października

- W Tarnogórskim Centrum Kultury w Tarnowskich Górach odbyła się konferencja naukowa pt. „Obozy

w dwóch reżimach. Lasowice jako przykład nazistowskiego i komunistycznego systemu obozowego na Górnym Śląsku”, której organizatorami było CMJW w Łąbinowicach-Opolu, Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Katowicach, Muzeum w Tarnowskich Górach oraz Tarnogórskie Centrum Kultury. Jednym z elementów konferencji było otwarcie wystawy pt. „Lasowice – obóz dwóch reżimów, której współautorką była dr J. Lusek z Działu Naukowo-Badawczego muzeum.

- 11 października – Doktor R. Kobylarz-Buła, zastępca dyrektora CMJW w Łąbinowicach-Opolu, została wyróżniona Odznaką honorową „Za Zasługi dla Województwa Opolskiego”.
- 18 października – W ramach „Łąbinowickich Spotkań Muzealnych” M. Woźniak opowiadał zgromadzonym o „Kłuczniku – wsi utraconej”.
- 24 października – W Opolu odbyło się spotkanie pt. „Z Białych Kujaw – w Opolu rozpiął swe życie. Rzec o Zygmuncie Dmochowskim”, zorganizowane w cyklu „Twarze Opola”. Rozmowę o opolskim literacie i współpracowniku muzeum prowadzili Harry Duda oraz dr Alfred Wolny.
- 30 października – W Zespole Szkół Ogólnokształcących w Opolu odbyła się sesja popularnonaukowa, upamiętniająca 150 rocznicę utworzenia Czerwonego Krzyża. Była ona współorganizowana przez CMJW w Łąbinowicach-Opolu, którego pracownicy wygłosili referaty.

Listopad

- 11 listopada – W dniu zakończenia działań wojennych na froncie bałkańskim muzeum i Miejsce Pamięci Narodowej w Łąbinowicach odwiedzili Mihailo Petkovski – Konsul Republiki Serbskiej w Polsce oraz Ranko Tomović – Konsul Honorowy Republiki Serbskiej z siedzibą w Czeladzi. Zwiedzili oni muzeum i tereny poobozowe oraz złożyli kwiaty przed Pomnikiem Jeńców Serbskich na Starym Cmentarzu Jenieckim.
- 18 listopada – W Austriackim Forum Kultury w Warszawie odbyła się promocja książki pt. *Nazajutrz. Powstańcy*

warszawscy w obozach jenieckich. Wybór relacji i wspomnień, której współwydawcą była Fundacja „Polsko-Niemieckie Pojednanie”. Ze strony CMJW w Łambinowicach-Opolu wyboru relacji dokonał dr P. Stanek.

- 21 listopada – „Janusz Korczak – król dzieci” – to tytuł wystawy, która została otwarta w Opolu. Ekspozycji przygotowanej przez Dom Spotkań z Historią towarzyszyły zajęcia historyczno-plastyczne dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych.
- 26–29 listopada – W Łambinowicach trwały VIII Dni Otwarte, w trakcie których z oferty zatytułowanej „*Geprüft! Ocenzurowano!*” skorzystało blisko 300 osób.
- 28 listopada – W ramach cyklu „Twarze Opola” wystąpił Sławoj Dubiel – artysta fotograf, autor wystawy pt. „Historia naturalna”. Spotkanie prowadził Roman Hławacz.
- 28 listopada–1 grudnia – najnowsze publikacje muzeum prezentowane były podczas Salonu Książki Muzealnej, zorganizowanego podczas XXII Targów Książki Historycznej w Warszawie.
- 29 listopada – W Łambinowicach odbyło się spotkanie z dr. hab. Krzysztofem Szwagrzykiem pt. „Zapomniana mogiła k. Dworzyska. Ekshumacja ofiar terroru komunistycznego”. Zorganizowano je w ramach cyklu „Łambinowickie Spotkania Muzealne”.

Grudzień

- 2 grudnia – „Żydzi – żołnierze Wojska Polskiego w niewoli niemieckiej 1939–1945” – to tytuł konferencji, jaka odbyła się w opolskiej siedzibie muzeum. Jej organizatorami oprócz CMJW w Łambinowicach-Opolu był Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, którego kierownik – dr Jan Stanisław Ciechanowski, objął przedsięwzięcie honorowym patronatem. Celem konferencji było najpierw ustalenie i prezentacja stanu badań, dotyczących losów Żydów, którzy jako szeregowi polscy żołnierze, podoficerowie i oficerowie trafili w latach II wojny światowej do niewoli niemieckiej, a następnie wytyczenie kierunków dalszych badań. W konferencji wzięli udział naukowcy z różnych instytucji, m.in.

z Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, Żydowskiego Instytutu Historycznego, PIN-Institutu Śląskiego w Opolu czy Państwowego Muzeum na Majdanku. Byli to: dr Maciej Borkowski, prof. dr hab. Tomasz Gąsowski, dr August Grabski, mgr Marta Grudzińska, mgr Hubert Kuberski, dr Violetta Rezler-Wasielewska, dr Piotr Stanek, dr hab. Aleksander Woźny.

3 grudnia

- CMJW w Łąbinowicach-Opolu otrzymało nagrodę „Mosty Dialogu 2013” w kategorii „Instytucje”. Jest to nagroda przyznawana w plebiscycie, którego celem jest uhonorowanie ludzi, instytucji oraz organizacji pozarządowych, pielęgnujących wielokulturowe dziedzictwo województwa opolskiego.
- W Łąbinowicach otwarto wystawę stałą zatytułowaną „Po wojnie. Obóz Pracy w Łąbinowicach (1945–1946)”. Ekspozycja dotyczy historii obozu dla ludności niemieckiej i za taką uznanej, który funkcjonował w Łąbinowicach w latach 1945–1946. Wydarzeniem towarzyszącym wernisażowi była debata naukowa pt. „II wojna światowa i jej skutki. Łąbinowice – trudne rozrachunki z przeszłością”, współorganizowana przez Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku. Honorowy patronat nad wydarzeniem objęli Bogdan Zdrojewski – Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Rüdiger von Fritsch – Ambasador Niemiec w Polsce. W debacie udział wzięli wybitni naukowcy, znawcy II wojny światowej i okresu powojennego, tj. prof. dr hab. Krzysztof Ruchniewicz (moderator), prof. dr hab. Stanisław Jankowiak, dr Bernard Linek, prof. dr hab. Paweł Machcewicz, prof. dr hab. Piotr Madajczyk oraz prof. dr hab. Edmund Nowak – konsultant naukowy wystawy.

12 grudnia

- W Opolu zorganizowano spotkanie w ramach cyklu „Twarze Opola”, zatytułowane „Róża Bednorz – dla innych”. Sylwetkę bohaterki spotkania, historyka, dziennikarki, animatorki kultury i wieloletniego pracownika muzeum przypomniały prof. dr hab. Dorota Simonides oraz prof. dr hab. Danuta Kisielewicz.

- 13 grudnia – „Porcelana Schlegelmilchów na poligonie Lamsdorf” – to tytuł ostatniego spotkania, jakie odbyło się w ramach cyklu kulturalnego „Łambinowickie Spotkania Muzealne”. W jego trakcie Ryszard Wittke, pasjonat lokalnej historii i kolekcjoner porcelany z fabryki Schlegelmilchów, prezentując jej wyroby, opowiadał o związkach z poligonem i obozami jenieckimi.
- 16 grudnia – W Łambinowicach zorganizowano spotkanie świąteczno-noworoczne pracowników i emerytów muzeum.
- 20 grudnia – Ukazała się drukiem publikacja pt. *W Oflagu VII A Murnau. Dziennik polskiego oficera*. Jest to opracowany tekst oryginalnego dziennika, jaki Franciszek Brzeziński – jeniec oflagów VII B Eichstätt i VII A Murnau prowadził regularnie od przedednia wojny aż do pierwszych miesięcy po wyzwoleniu.

Od stycznia do grudnia 2013 r. w Łambinowicach prezentowano trzy wystawy stałe: „Jeńcy polscy w ZSRR”, „Obozy jenieckie w Lamsdorf 1870–1945” oraz „W niewoli niemieckiej”, a od 3 grudnia także nową wystawę stałą pt. „Po wojnie. Obóz Pracy w Łambinowicach (1945–1946)”. Ponadto eksponowano tam także jedną wystawę czasową własną pt. „Wystawa fotografii Sławoja Dubiela i Sławomira Mielnika ze spektaklu pt. «Życ za wszelką cenę» w reżyserii Andrzeja Czernika i wykonaniu Teatru Eko Studio” oraz jedną wystawę czasową obcą pt. „Stutthof 1939–1945. Historia i jej świadkowie”, przygotowaną przez Muzeum Stutthof w Sztutowie. W Opolu eksponowano dwie wystawy stałe: „Miejsce Pamięci Narodowej w Łambinowicach – dziedzictwo regionalne, narodowe, europejskie” i „Opole, Minorytów 3” oraz jedną wystawę czasową własną pt. „W krzywym zwierciadle. Jeńcy wojenni w obozach Wehrmachtu”. Prezentowano tu ponadto pięć wystaw czasowych obcych: „Wojna to męska rzecz? Losy kobiet w okupowanym Krakowie w 12 odsłonach” (Muzeum Historyczne Miasta Krakowa), „Twórczo dla praw człowieka” (Międzynarodowy Dom Spotkań Młodzieży w Oświęcimiu), „Amerykanin w Warszawie. Stolica w obiektywie Juliana Bryana 1936–1974” (Dom Spotkań z Historią w Warszawie), „Nazajutrz. Losy mieszkańców Warszawy po 1 sierpnia 1944” (Fundacja „Polsko-Niemieckie Pojednanie”) oraz „Janusz Korczak – król dzieci” (Dom Spotkań z Historią w Warszawie).

Ponadto ekspozycje czasowe CMJW w Łambinowicach-Opolu prezentowane były w różnych ośrodkach i instytucjach na terenie Polski. Były to wystawy: „«Bóg się rodzi, moc truchleje...» Święta Bożego Narodzenia w niewoli nie-

mieckiej i radzieckiej podczas II wojny światowej”, „Jeńcy wojenni – europejska pamięć. Łambinowice – muzeum i miejsce pamięci / Kriegsgefangene – eine europäische Erinnerung. Łambinowice – Museum und Gedenkstätte”, „Książka w obozach polskich jeńców wojennych na terenie III Rzeszy i krajów okupowanych (1939–1945)”, „Malarstwo jeńców wojennych”, „Na nieludzkiej ziemi. Jeńcy polscy w ZSRR”, „Polski teatr w obozach jenieckich Wehrmachtu (1939–1945)”, „Portrety jeńców”, „Życie sportowe żołnierzy polskich w niewoli niemieckiej (1939–1945)”, „Miejsce Pamięci Narodowej w Łambinowicach w obiektywie”, „W krzywym zwierciadle. Jeńcy wojenni w obozach Wehrmachtu”.

W 2013 r. muzeum realizowało dwa projekty ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego program Dziedzictwo kulturowe, priorytet Wspieranie działań muzealnych, wykonując zadania: 1) „Konserwacja unikatowej części zasobu archiwalnego CMJW w Łambinowicach-Opolu”. Dzięki temu muzeum poddało konserwacji 205 jednostek archiwalnych z zespołu Wehrmachtauskunftstelle für Kriegerverluste und Kriegsgefangene (WASSt), które stanowią najważniejsze, a niejednokrotnie jedyne dostępne w Polsce, źródło informacji, dotyczące indywidualnych losów polskich jeńców wojennych w czasie II wojny światowej; 2) Wystawa stała pod roboczym tytułem „Obóz Pracy w Łambinowicach (1945–1946)”, która przedstawia system powojennych obozów na Śląsku oraz ludzkie losy w skomplikowanej powojennej rzeczywistości; oraz z programu Kolekcje, priorytet Kolekcje muzealne zadanie „Zakup zbioru korespondencji Losy Polaków 1939–1945”, które wzbogaciło zbiory muzeum o 160 walorów filatelistyczno-historycznych. Wśród nich znajdują się oryginalne przesyłki z obiegu pocztowego, ściśle związane z losami Polaków w okresie II wojny światowej. Ponadto muzeum realizuje zadanie dofinansowane ze środków Wieloletniego Programu Rządowego KULTURA+ Priorytet Digitalizacja: 1) zakończono pierwszy etap zadania pt. „Digitalizacja unikatowej części zasobu archiwalnego CMJW w Łambinowicach-Opolu” oraz 2) rozpoczęto drugi jego etap pt. „Digitalizacja unikatowego zasobu archiwalnego muzeum – edycja 2013/2014”. Dzięki dotacji muzeum ma możliwość digitalizacji najcenniejszych dokumentów z własnego zasobu archiwalnego oraz zakupiło sprzęt do masowego i bezpiecznego przechowywania danych cyfrowych.

Magdalena Kruk-Kuchcińska